

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— Ft
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes száma 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és
kiadóhivatal

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos postá-
soronként 5 krajnár
számítottnak.

A hadgyakorlatok.

— szeptember 4.

Az osztrák-magyar monarchia hadserege képzettség és felszerelés tekintetében bátran kiállja a versenyt Európa legkiválóbb hadseregeivel. A katonaság gyakorlott, a tisztikar képzettsége magas színvonalon áll, fegyelme mintaszerű. Ez a hadsereg bírja az uralkodó és a monarchia népeinek teljes bizalmát.

A fegyverforgatás és harcászati tekintetében a német hadsereg sem mulja felül. A legénység edzett, bírja a fáradsalmakat, ügyesen és öntudatosan használja fegyverét. Különösen a magyar ezredek vannak felruházva minden katonai erénnyel. A magyar katonaság ambíciózus, meg van benne, mint minden magyar emberben az a karakter, mely nemzeti büszkeségének — ha úgy tetszik: sovinizmusának — a kifolyása, hogy különb akar lenni a többinél. Ha majd megdördülnek az ellenség ügyei, vakmerőségével és rettenthetetlen bátorságával fog kiválni.

1866. óta a monarchia hadserege nem viselt háborút. A bosnyák okkupáció s a Krivoszjében kitört lázadás elfolytása háborúszámba nem vehető. Több, mint harmincz éve tehát, hogy a hadsereg és annak tisztikara nélkü-

lözi a háboruban szerzett tapasztalatokat. A régi jó időkben a katonaság igazán csak a háboruban tanulta meg a hadviselést; mióta beüttött a nagy béke, a hadsereg a békében való *hadászati gyakorlatokra* van utalva.

Békében kell megtanulni a hadvezetést, megszerezni azokat a tapasztalatokat, melyeket eddig a gyakran ismétlődő háborúk nyújtottak. Ennélfogva olyan állapotba kell helyezni a hadseregnek ma ezt, holnap azt a részét, mely a rendes hadviseléstől alig különbözik. Ezért csinálják a nagy hadsereg-gyakorlatokat, a rendes háborúkat a békében, hogy a tábornokok és a tisztikar többi része s a legénység ismerje annak fáradsalmait, a háború-szolgálatot annak minden szigorúságával és felelőségével egyetemben.

Csak ilyen alkalmakkor lehet kiismerni nemcsak egyes tisztek és tábornokok képességét, hanem bizonyos intézmények és ujitások hasznos vagy haszontalan voltát, egyes fegyvernemeknek a másik fegyvernemhez való alkalmazásának mikéntjét stb. Nagy és hasznos tanulmány ez. Ilyen gyakorlati kísérletek nélkül nem lehet jó hadsereget nevelni, mert ez az intézmény az, mely pusztán elméleti képzés mellett a használható hadseregek paródiájává sülyedne.

Ha nincs háború — óhajtjuk,

hogy soha se legyen, — meg kell csinálni a *békés háborút*. Osz felé minden évben végbe mennek a monarchia hol egyik, hol másik vidékén a nagy csapatösszpontositások. Ráeresztik egyik hadtestet a másikra; az egyik fél az ellenséget játszsza, a másik védekezik ellene. És megindul a hadjárat a maga összes nehézségeivel. A hadtestparancsnokoknak gondoskodniok kell a legénység elhelyezéséről. Fel kell használni a terepet; a hol nehézségek vannak, azt elhárítani. A vasutak viszik a csapatokat. Gyalogság, lovasság, tüzérség, műszaki csapatok mind alkalmazást találnak. Ha folyó áll utban, a hidászok hidat rögtönöznek a folyón, járhatatlan utakat javítanak ki nagy gyorsasággal, vagy földhányásokból erődöt készítenek rövidesen.

Itt kap alkalmazást a közszolgálat minden ága: a *tábori telefon és távirda, postagalambok* stb. Minden mulasztás vagy tévedés súlyos beszámítás alá esik, mely bizony sokszor belekerül egy-egy tábornok végleges letünésébe. A hadgyakorlatokon szerzett tapasztalatok révén már is számos igen kedvező ujitást hoztak be. Így a füstnélküli puskaport s a legénység ruházatának megváltoztatását, s bizonyos felszerelési tárgyakat, melyek pótolhatatlannak bizonyultak.

T Á R C Z A.

Fővárosi levél.

(Saison, amely van, de nincs. — A fővárosi forróság meg a vidék. — A közönség vágyakodása oda ahova nem kellene. — A haladó főváros. — Budapest bajai. — Az iskolázatlanság nyomora. — Az üzlet-iskola és a számártságot képzés. — Színészek és ujságírók.

Budapest, szept. 3.

A saison szeretne lenni, de nem bír. Hiába zengik a lapok, hogy immár megnyitották a színházak, a nyaralók és a fürdőzők özönével jönnek haza és más eféle, évad nincs, mert ebben a forróságban nem is lehet. A jó és boldog vidéknek ugyanis fogalma sincs arról, hogy milyen ez a Budapest, amikor nagyon meleg: nem az az egészséges napsütés van itt, amitől az ember, legföljebb megbarnul, kipirosodik, hanem olyan forróság, amelynek szaga van, még pedig rossz és amely azonfelül ragadós is. A levegőt ettől a melegtől szinte lapátolni lehet, mert teli van gőzzel, gázzal, korommal, porral és sártörmelékkel.

Ilyen körülmények között igazán nem lehetséges a saison. Azért a nyaralók és fürdőzők mégis kénytelenek visszakerkezni, de piros orozájuk az első napon

elhalványul attól való rémültében, hogy milyen levegőt találnak itthon. S az a sápadtság többé el sem költözik arezukról, megmarad a jövő nyaralásig, mert a fakó arczsin „pesti szín.” Pedig az a pirosság, amit haza hoztak, rengeteg költésbe és fáradságba került. A lakás és minden tartalmának benaftalinozása, a kiköltözés meg a beköltözés roppant kinja, aztán az a sok pénz, amit a nyaraló megfürdőt megevett, és van érte egy-egy tenyérnyi pirosság és az sem tarthat tovább, a mi nyomorult körülményeink között, mint legföljebb egy hétig.

És mégis azt tapasztaljuk, hogy a vidékiek a legnagyobb áhítattal és buzgósággal törekednek Budapestre költözni, pedig a budapestieknek a legnagyobb vágyukat állandóan az képezi, vajha minél hamarabb megszabadulnának innen és élhetnének az egészséges, tiszta levegőjű, tiszta kedélyű és jellemű vidékiek között. A vidékiek, ha feljönnek hozzánk, nem látják csak a parádés, a mulató, a nagyképi fővárost, amelynek a benső lényegét csak akkor ismerik elborzadva, amikor már felköltöztek. Ha előbb ösmernék, ahogy jönnek ide! (Ámbár az sem lehetetlen, hogy viszont ha a fővárosiak nem csupán mulató kirádlásaikból ösmernék a vidéket, ők sem vágyódnának utána olyan nagyon.)

Pedig a főváros rengeteg és szédítő gyorsaságu növekvését első sorban a folytonos vidék-özönlés idézi elő. És minő keserű bajt, mennyi rengeteg csalódást idéz magára az ilyen indigéna! A jóhiszeműségével visszaélnék, a tájékozatlanságát kizsákmányolják, kifosztják még a lelkét is, s csak akkor akklimatizálódhatik teljesen, amikor már elveszített mindent, amit a vidéken gyűjtött, hogy abból Budapestre költözhessek. Most már menne vissza örömet, de nincs miből, és következik a nyomor, az elzúllás.

Talán lesz még arra mód, hogy ezek a mi nyomoruságos viszonyaink megváltozzanak, megjavuljanak. De amikor a nagy forróságtól menekültünkben kimegyünk egy kis levegőt szívni a Margitszigetre, és azt látjuk, hogy még a „fejedelmi” Duna fölött is mint a felhő, úgy uszik a piszok és a por, és hasonló „levégő” borítja be Pestről az „egészséges” Budát is, akkor erősen kell kételkedünk a fölött, hogy lesz-e valamikor Budapest egészséges és tiszta város? A esaternázása rettentő, onnan tör elő a szédítő bűz; a környéke futó homok, ezt megkötni évtizedekre, amazzt megváltoztatni száz millióra volna szükség. Azonfelül még keletiesen mocskosak és hanyagok is vagyunk, sétatereink nincsenek, seprőink pedig nem érnek semmit.

A békében viselt eme háboruk meglehetősen sok pénzt nyelnek el, de szükségesek sőt teljesen nélkülözhetetlenek. A katonaságot a háborúra neveljük s nem a kasszárnyaéletre. Nem elég taktusra masirozni s a fegyvert jól forgatnia, hanem első sorban a háboru képét kell ismernie s azokat a tapasztalatokat megszereznie, a melyek nélkül egy hadjáratban sem boldogulhat. A tábori szolgálata a leglényegesebb dolog, ebben kell tapasztalati uton kiképezni a katonaságot.

Ez évben Tata környékén rendeznek egy oly nagyszabásu manővert, a minő eddig még nem volt. Ennek már az a másik főcélja is megvan, hogy a hadvezetés kiismerje azokat a hadtestparancsnokokat és tábornokokat, a kik nagy tömeget képesek vezetni. E hadgyakorlat tehát ebből a szempontból is fontosabb valamennyi eddig megtartott hadgyakorlatnál.

A háboruskodásnál jelen lesz a király, a hadsereg vezéri szerepre szánt tábornokai, a hadügyi és honvédelmi miniszterek, a német császár s a külföldi államok meghívott katonai attaséi. Nagy jelentőségű próba lesz ez, mely méltó a monarchia összes népeinek érdeklődésére és figyelmére.

M. U.

— **Szentelített törvények.** A hivatalos lap tegnapi száma a következő szentesített törvényeket közli: 1. az 1897. évi XXXV. törvényezik a m. kir. központi statisztikai hivatalról. Szentesítést nyert 1897. évi augusztus hó 27-én. Kihirdetett az „Országos Törvénytár”-ban 1897. évi szeptember hó 2-án. 2. 1897. évi XXXVI. törvényezik a budapest-angyalfüldi m. kir. állami elmegyógyintézetben új igazgatósági épület eme-

léséről. Szentesítést nyert 1897. évi augusztus hó 29-én. Kihirdetett az „Országos Törvénytár”-ban 1897. évi szeptember hó 2-án. 3. 1897. évi XXXVII. törvényezik a büntető-törvénykönyv (1878: V. törvényezik) 412. és e kihágási büntető-törvénykönyv (1879: XL. törvényezik) 59. §-ának módosításáról. Szentesítést nyert 1897. évi augusztus hó 29-én. Kihirdetett az „Országos Törvénytár”-ban 1897. évi szeptember hó 2-án.

— **Az olasz király Berlinben.** Az utazó fejedelmek sorába lépett Umberto olasz király és Margaréta királyné, akik Németországba indultak II. Vilmos császárhoz és Augustia császárnéhoz. A hír meglepő, mert váratlan. A többi fejedelmi utazásokat hónapokig előre készítik, ez pedig hirtelen elhatározás szüleménye, nyilván a francia-orsz szövettség és a törög-görög viszály, a keleti és afrikai kérdések következménye. Olaszországot nyugtalanítja a francia fölény, Törökország megerősödése s Menelik követsége a szultánhoz s az ellentét, melybe barátja, Anglia Németországhoz és a nagyhatalmakhoz jutott. Az olasz király látogatása Berlinbe viszi vissza Vilmos császárt s ugyancsak a hármasszövettség szilárdságának proklamációja. Ugyanezt jelenti a német császár folytatólagos látogatása Ferenc József királynál. E látogatás nemcsak neki, de Magyarországnak és a magyaroknak is szól. Mintha versenyeznének egymással, hogy ki vezeti Európát: a német császár, vagy a muszka cászár?

A gazdák szövetkezete a mezei sztrájk ellen.

— Szeptember 3.

A békésmegyei gazdasági egylet most tartott gyűlésén — mint tudósítónk jelenti — hosszabb eszmecsere után kimondták, hogy eleve szövetkeznek, *miként egy új aratási sztrájk készületlenül ne találhassa a gazdákat.*

Széleskörű mozgalmat indítanak meg az érdekelt birtokosok bevonására, az alaptervezet kidolgozására és a teendő határainak megjelölésére hét tagu bizottságot küldtek ki. Az ezen elhatározást megelőző vita is rendkívül érdekes, mert arra vet világot, hogy gazdáink a mun-

kásigények kielégítésével éppen nincsenek kibékülve és nem tartják normálisnak a sztrájk olyatén megoldását, mely a munkások bármely túlzott követeléseinek kielégítésével nyer megoldást.

Zsilinszky Endre dr. vezette be a vitát és azt hiszi ütött a tizenkettedik óra, a midőn cselekednünk kell. Kimondható a most lefolyt aratás legnagyobb tanulságául, hogy egyik-másik gazda anyagi romlását látta, mert általában a gazdaosztályt készületlenül találta, pedig tudtuk róla és éppen ez jellemzi az osztály akcióiban való szegénységét, hogy engedett ilyen gazdasági veszedelmet megnőni. Ő tiszteli a munkás jogait, érti is ha sorsa javításáért küzd és a meddig nem szerződik és munkabérért stajgerolni kívánja addig a küzdelem jogos is. De jogtalan és föltétlenül megtorlandó, ha a munkás szerződést aláírt s a munka megkezdése előtt teszi le vagy a kaszát, vagy vérmes követelésekkel áll elő. Erte, hogy a munkás alternatív szerződjék, de hogy részes is legyen s mégis kereseti rész biztosították számára, az érthetetlen. A munkásnak is viselnie kell a termelési rizikót ha egyszer részre arat. Vagy pedig törüljék el a részre való aratást.

Fábry Sándor alispán ig. vál. tag a helyzetet ma a gazdára veszedelmesebbnek tartja. Mert az a kényszerhelyzet, melyben a most lefolyt aratáson a gazdák teljesítették a munkások követeléseit, azt a feltevést hintették szét a munkások sorában, hogy mindezen szociálista vívmányok után jöhet több is. Nem tartózkodik kijelenteni, hogy a sok gazda tényleg aránytalanul terhes szerződéseket kötött, a munkások igényei kielégítéséért, melyeket évek során a gazdaság meg nem bír.

Többen illusztráltak számadatokkal, hogy a 12 hold learatásával biztosított 6 mázsás átlag következtében a munkások voltaképpen felében arattak. Mert volt hely, a hol 12 holdon 12 mázsa buza termett. Így Prónay Dezső báró még átlag jól járt, a ki termését felgyujtatta.

Sokan a munkások túlzott igényeit magoknak a gazdáknak tulajdonítják, kik a másik gazda munkását elesalják, magasabb bért ígérnek stb.

Mindezek egyértelmű vélekedés szerint sürgős orvoslásra szorulnak.

Az egyetlen reménységünk az, hogy ha az összes lóvasuti vonalakat átalakítják villamossá, dolgozhatunk Budapesten anélkül, hogy itt is kellene laknunk. A környék, különösen a hudi hegyvidék rengeteg sokat fog nyerni ez által; de maga a főváros is, ugy egészség mint terjedelem szempontjából. Azt gondolom, hogy tíz év alatt ötször akkora terjedelmű lesz Budapestnek mint ma, mert a ki szerényebb polgár csak teheti, mind a városon kívül épít magának szerény házikót arra, hogy a gyerekei igazi „levegőt” szivjanak, és ne higitott iszapot, — mint most.

Ezt a kérdést így megoldani egyszerű is volna, ha az iskoláztatás a környékről olyan sok bajjal nem járna. De annak is meglehet találni a módját valami képen, ha csak egyáltalán bozzá lehet férni az iskolához.

Mert egyelőre a sok nyomorúságunkhoz járul még az is, hogy a fiaink nem férnek be a iskolákba. Valóságos szegény az, hogy városi apának verekednie kell azért, hogy gyermekét valahova beirathassa. Pedig verekednie kell:*) a hajnali órákban már kezdődik minden intézet előtt a csoportosulás és amint az

*) Hát nálunk. Debreczenben is csak ugy van. Rov. v.

ajtot kinyitják, támad olyan taszigálás, lökdösődés, visítozás, hogy a moszkvai népünnepélyen képzeli magát az ember.

A főváros pedig, — ezt az egyet el kell ösmerni, — rengeteg sokat áldoz a tanügyre, de a gyerek rengeteg, s különösen a vidéki fiuk száma olyan nagy, hogy lehetetlen valamennyit elhelyezni. És az a csodálatos, hogy olyan vidékekről is, ahol pedig van elég iskola, nagyon sok gyereket küldenek Pestre tanulni, daczára a nagy költségnek, amibe az kerül. A vidéki iskolák rosszasága okozza-e, vagy a szülők hiu nagyzolása, azt egyelőre eldöntetlenül hagyom. Annyi azonban bizonyos, hogy az iskola nagyon kevés Budapesten, és ezért valóságos csoda, hogy a vállalkozás ezt a közszükségletet eddigelé ki nem aknáztá.

De már gondolkozott. És nem sokára rá is jó.

Tegnap ugyanis a Hangliban, — amely azért kedves hely, mert ott nemcsak a saját társaságának a pletykáit élvezheti az ember, de a szomszéd asztalnál folyt pletykát is, — egy sajátos párbeszédnek voltam véletlenül fültanuja. Isten áldja lelkemet, hogy nem léhaságból, de a közjó iránt való tekintetből adom tovább.

— Tanár ur — szólt az egyik —

az a legnagyobb botrány hogy Pesten nem járhat minden gyerek iskolába!

Rövid szünet. A tanár ur gondolkozik végre szől.

— Ha ön ad nekem 20.000 frtot az első berendezésre, én szerzek hozzá iskola nyitási engedélyt. Az iskola, jótállók érte, hajtana évente 15.000 frtot tisztán. Már megvannak az alapos számításaim, adataim.

— Számár — kiképzéssel!

— Anélkül. Azzal együtt 30.000 frtot hozna. Azonfelül a gazdag szamarakat már lefoglalták.

A gazdag számár-kiképző helyek és intézetek különben olyan nagy gözzel dolgoznak, hogy esetleg nem ritkán hallhatnak valami fölrobbanás félet is . . .

Különben már megnyiltanak a színházak is.

Szegény színészet. Közönségük nincs ugyan, de azért szidják őket, ahol érik — azok az ujságírók! No de viszont, ők is szidják az ujságírókat, — de szerencsére az nem árt az ujságíróknak semmit és fájdalom! nem használ épen semmit.

Adorján Sándor.

Leleplezett áldoktor.

— Tóth Ödön szélhámuskodásai. —

Körülbelül hat év előtt egy Tóth Ödön nevű debreczeni származású előkelő megjelenésű úri ember költözött a fővárosba, ki egyéb foglalkozás híján gyógyításra adta magát anélkül, hogy orvosi diplomája lett volna. Hat évig folytatta garázdálkodásait, míg végre rajta vesztett. Annnyival furább a dolog, mert mielőtt a fővárosba került volna, a vidéken kilencz éven át folytatott orvosi gyakorlatot sőt Bihar Szabolcs és Szatmár-megyében körorvos is volt. Vagy hamis oklevelet kellett produkálnia, vagy pedig a hatóságok felültek Tóthnak és fel sem szólították diplomája bemutatására.

Tóth Ödön Budapesten már többször beszélgetett magáról, még pedig nem valami kedvező afférekkel kapcsolatban. Négy év előtt egy botrányos párbaj-ügyét szellőztették a lapok, abból az alkalomból, hogy a törvényszék előtt állott. Tóth szemtelenül inzultálta a Lukács-fürdő kertjében A. Sz. fővárosi ügyvéd nejét, a ki ott férjére várakozott. Az ügyvéd provokálta Tóth-ot s hogy, hogy nem, mikor a felek már szemközt állottak egymással, rendőrök jelentek meg a helyszínen. A törvényszék párviadalra való kihívás címén a férjet, noha ez volt a kihívó egynapi, Tóth Ödönt pedig a női becsület ellen intézett támadására figyelemmel félelvi államfogházra ítélte.

Ugyanacsak Tóthról beszéltek, hogy ő denuncziálta Szeles Adorjánt a rendőrségnél a Henczi szobor ellen intézett mérenylet alkalmával.

Egész véletlen dolga, hogy az „orvos” úrról most lerántották a leplet. Ő ugyanis régebben hirdette, hogy bizonyos betegségeket gyógyít. Néhány hét előtt feltűnt a VIII. kerületi előljárásnak, hogy Tóth, ki most a VIII. kerületben lakik, diplomáját nem mutatta be a hatóságnál, holott erre köteles lett volna. Az előljáróság megidézte, de ő nem jelent meg, miért el is ítélték; a fővárosi tanács ez alkalommal utasította az előljáróságot, hogy Tóth ellen a rendőrség valamint a büntető bíróság előtt tegyen lépéseket, mert lehetséges, hogy Tóthnak egyáltalában nincs diplomája.

E hónap elején történt, hogy Krecsányi Kálmán kapitány, a VIII. ker. rendőrség vezetője maga elé idézte Tóthot és vallatóra fogta az oklevele dolgában. A jeles férfiú nagy méltatlankodva beszélt arról, mint lehet ilyesmivel zaklatni őt, a ki már 15 éve orvoskodik. De a rendőrkapitány nem tágitott, hanem megkérdezte:

— Hol szerezte hát és mikor az oklevelét?

— 1874-től 1879-ig voltam a budapesti egyetem hallgatója, — felelte furfangosan Tóth.

— De kapott e diplomát?

— Diplomát? Nohát diplomát Budapesten nem szereztem.

— És másutt tán igen?

— Igenis, még pedig Bécsben.

— Kérem előmutatni, szóljt Krecsányi.

— Azt nem teszem; nem tartozom vele...

A rendőrkapitány sokáig bajlódott Tóthtal, ki végre beismerte, hogy soha sem szerzett sem Budapesten sem Bécsben oklevelet.

A rendőrség folytatta nyomozását és az ügyet bírói elintézés végett dr. Kürthy József büntető aljárásbíróhoz tette át, a ki nemsokára megtartja benne a végtárgyalást.

A házkutatás alkalmál lefoglaltak nála néhányat szabadalmazott találmányából, a Pausiblenonból és még egy érdekes okmányt, Tóthnak a szabadalom levele ez arra a találmányára, amely a térfübetegségeket gyógyítja. Érdekes, hogy a leálezott orvos milyen ravasz stiklit

engedett meg magának a szabadalomlevéllel, mely két egymásra hajtott kemény papirlapból áll s a melyet a király és Lukács Béla kereskedelmi miniszter irt alá. Az okmány bevezető sorai így hangzanak:

„Mi Első Ferencz József Magyarország királya stb., emlékezetül adjuk mindenkinek, a kit illet, hogy

Dr. Tóth Ödön

nekünk legalázatosabban előterjesztette, miként ő egy újnak tekintendő, az orvosságot szétsugárzó fecskendő-t talált fel. Hívünk javát előmozdítani akarván, arra neki ezennel kizárólagos szabadalmat adunk.

Ezen szabadalomlevélen a dr. Tóth Ödön név gyönyörű, nagy kaligrafikus betűkkel van feltüntetve. Tóth Ödön, számítva arra, hogy ez okmány a bíróság kezébe juthat, azt alsó balsarkától a felső jobb sarkáig végig hasította, hogy aztán egy papírszalaggal összeragasztva, a szalagot akként tehesse rá, hogy a Dr. betűket elfedje. Ezt megtette, de hasztalan, mert a büntető járásbírósnál, hol most az összes akták vannak, turpisságára ráöttek. A papírszalag vékony átlátszó papírosból való és világosság elé tartva, tisztán mutatja az elrejtett betűket.

Tóth Ödönt, a ki másfél évtizeden keresztül tévesztette meg a világot orvoskódásával, — legfeljebb 200 forint pénzbüntetésre lehet elítélni. A bíróság ugyan csak ezimbitorlásért és a jogosulatlan orvosi praksisért közegészség elleni kihágás címén vonhatja felelőségre s ennek mindegyikére a törvény, mint maximumot, 100–100 frt pénzbüntetést ír elő.

A haldokló kis lutri.

— Bucsuztató féle. —

Még egy-két nap és a kis lutri is kihuzza a lutrit, és befog szüntetődni.

Szegény öreg asszonyok, hiába álmodjátok most már a 11. 37. és 86. számot; nem lehet megrakni, mert a kis lutri fuescs. Egy anyóka megevett sokszor egy tál köles vagy kukoricza-kását, hogy csak a boszorkány megnyomja és vergődésében számviziói legyenek és reggel összekuporgatott fillereit vitte a trafikba; megtette a számokat és a reskontó volt a legféléttetebb kínese, amit bekötött az ingecsücskébe. Tudta, hogy ott van a legbiztosabb helyen.

Hány szegény napszámos család, csak azért tartott békességes türessel egy-egy elaggott rokont, mert az este sok mese költésével elmondotta, hogy az éjjel hanyatt, a jobb vagy baloldalán vagy épen hasrafekve fog aludni. Mert Juliánna, Simon vagy Kántor bőjtje éjjelén az öreg anyja is így tett, és rittig meg is nyerte a lutrit. Sok szép jószágot szereztek be azután; de ez még a francia háboruba mind elpusztult.

Sohasem felejttem el. Gyermekek koromban élt szülő városomban egy 75 éves kisasszony. Ez volt a lutri kezelője. A katolikusoknál, ha egy hajadon meghalt azt éneklik felette, hogy:

Aluggyál te szép virágszál,
Mert nagy öröme jutottál,

A lutris kisasszony felett is ezt énekelte a mester ur. Akkor nem gondoltam, hogy még megfogom élni én is a lutri temetését. Igaz, hogy az én életem is lehet még a fűhöz hasonló, hogy délig virít, aztán leharapja a ló, mert még okt. 1-ig magam is beadhatom a kulesot. De még sem gondolom, hogy a haláltól addig kihuzsam a lutrit; hanem hogy az osztály sorsjáték idején be fog következni az bizonyos, mert a halálra édes mindnyájunknak nyerő lóza van.

Hány ember van a világon aki sosem tett a lutriba és mégis kihuzta a lutrit.

Szegény szüleim sem voltak lutrizók, ha jól tudom, és mégis kihuzták a lutrit mikor én születtem.

De azután már zsenge koromban én is kihuzkodtam néha a lutrit.

A lutri mindig a véletlentől függ.

Például engem öt éves koromban véletlenül elvittek egy circusba és láttam hogy a circusos miként futtatja körben a lovat, hogy lépegettetni, tánczoltatja egész este. És éjjel azon törtem a fejem, hogy melyik hasznos házi állatot tegyek én lóvá és futtassam, lépessem mint a czirkuszos tette.

A ló nagy; borju, csikó elragad meg nem is adja ide a tehenész meg a kocsis; a kutya, macska ezek gorombák, nem páriroznak; kénytelen vagyok a szárnyasok közt körültekinteni. Végre megállapodtam, hogy a kakasok és kacák-nak kell a czirkusz lovaknak lenni.

Reggel magam köré gyűjtve a béres gyerekeket néző közönségül, bementünk a baromfi udvarba. Az első kakas meglett fogva, a cukor spárga egy pillanat alatt a nyakán, meglódítottam, s egy hosszú ostorral huzogata ki a lutrit, a kakas gyors röptü iramban pörgött körülöttem. Rövid 5 perc alatt hült tetem lett a szemét domb ura; jött utána a második, a harmadik, végre a kacsák; ezek közül csak kettőt tudtam halálra trésszirozni, mert a majorosné felfedezte a circust és apámmal ránk ütött. Természetes, hogy a circus igazgató és nézőközönség egy kihuzta a lutrit, hogy még máig is megemlegetik.

Az iskolában, ha a tanító azt mondja: számár, ez — *ambo*; ha megrázza a füledet — *terno*; ha hegyibéd ver — *quaternó*; ha ki dob — *quinternó*.

A gymnasiumot elvégezted és jó eredménnyel tetted le az érettségit — megnyerted a *Bazilika sorsjegyet*; ha elbuknál — *töröklőzzel* csináltál főnyereményt.

Az egyetemet végző fiatal ember az életére megveszi a *hitel sorsjegyet*, s ha vágyai teljesezésbe mennek, megnyeri a nyereményt.

Ha mint fiatal ember esinos menyecskének kurizálsz, biztosan számithatsz a „*Jó sziv*” egyesületi sorsjegy kisebb vagy nagyobb nyereményére.

Ha megnősülsz és egy aranyos kedves, jó asszonyra tettél szert, egy szolid házimulatságon *tombolat* csináltál és megnyerted az édes család élet összes örömeit.

Ha anyós is jön a házhoz, akkor „*Veres kereszt*” sorsjegyet rejtegetsz magadnál, amelyen elvesztheted még a sorsjegy árát is.

Ha elaggott aggastyán leszel, akkor már sorsjegyeid elfogytak és nincs egyebed mint egy *mármárosi takarékpénztári részvényed* és várod, hogy a nagy kaszástól kihuzd a legigazságosabb lutrit — a *halált*.

Miután így a lutrizás továbbra is fent marad, nyugodtan temetjük el a kis lutrit.

J. . ő

A hétről.

„Faure otthon”, — ez volt vége-eleje, Minden ujság csak ezzel volt tele De mégis — Péterhofban odaát Hogy csokolóztak réndre — legkivált. Oh, mert ma már ez ám sokkal nagyobb, Minthogy buzájaér ki mit kapott!

És hogy a francziáknak mily nagy öröme, — De hát ez az öröm vajh' öröm-e? — Vagy tán egy csók — egy czári — behegeszt Minden sajjó, vagy ép fájó sebet. A németek ezt persze meg nem értik, „Was ist das?” — Hát mi ez? — Csak egyre [kérdik.

Zajos most a esalfa Ausztria,
Jaj, hogy beszél minden ia-fia!
Ép, mint a nyáron nálunk ideát,
Tán versenyeznek: ki bírja tovább?
Van ott — úgy látszik — sok nagy Sima,
[Justh,
S nem kérnek tőlünk kölesönre szuszt.

Ám most minálunk szörnyü esend vagyon,
Csupán a pénz esörög s fogy a vagyon.
Nagyon sok háznál majd nyomor követ,
Annyi vigalmat, annyi örömet!
Ilyen időt, ily esalfát, oh ki lát!
— Sokat becsaptál rutul rosz világ!

Mért is van az: hogy buza nem terem
S végtelen a nyomor völgyön, hegyen?
Mért is van az: az élet hogy nehéz
S a gazdag, pénzes ember oly kevés?
Mért is van az: hogy Isten nem adott
Mindannyiunknak sok pénzt, nagy vagyont?
Lantos.

Táviratok.

[A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

Nemzetközi geológiai kongresszus.

Budapest, szeptember 4. A III. nemzetközi geológiai kongresszus megnyílt Szentpétervárott. Magyarországról Böck, dr. Szadeczky Lajos vannak jelen.

Öngyilkos trafikos.

Budapest, szept. 4. Köpösi Ede 34 éves dohánytőzsdei üzletvezető 1927 frt elsikkasztása után agyonlőtte magát. Mulatságos végrendeletet hagyott, melyben a másvilágról elménczkedik s kéri, hogy temetésén a zenekar Faustot játssza.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főrealiskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

— **A városi tanács a Hortobágyon.** A tanács tagjai tegnap délután haza jöttek Hortobágyról, a hol az évente szokásos hivatalos szemlét tartották meg a város ottani vagyona felett. A szemlén résztvettek: **Simonffy Imre** kir. tan. polgármester, **Komlóssy Arthur** főjegyző, **Ábrahám László** tiszti főügyész, **Szabó József** főszámvevő, **Stahl Géza** főmérnök, **Király Gyula** tanácsnok, továbbá **Udvarhelyi Géza** városgazda s **Farkas Albert** mátai biztos. A társaság **Steinfeld Mihály** temetéséről kocsikon ment B.-Ujvárosn keresztül, ahol megebédelt, a Hortobágyra. Még az nap megtekintette a törzsménest, a mátai telepet, törzsgulyát, esődörménest, a széna készletet. Másnap tovább utazott az Ohatra. A belső Ohaton **Fried Emil** bérlő vendégszerető családjának vendége volt. Itt megnézték a bérlő által a városnak felajánlott gazdasági épületeket, — ugy szintén a nyári menedékházat. Este a külső Ohatra, **Fried Leo** és testvérei ma-

gorjába rándultak át. Következő nap itt is szemlét tartottak s a Tiszán esónakon átkeltek a város folyóntuli füzes és kőrifa erdejébe, ahol a debreczeni fogház rabjai felügyelet mellett kosárfonáshoz fűzvestzőket gyűjtene.

— **Uj autonomiai választás.** A nagyváradai egyházmegye első kerületében, melyhez a debreczeni plebánia is tartozik — gróf Batthyány József váratlan halála miatt új választás előtt állanak a kath. hívek. A szavazás megejtése sürgős, — mert mint a „Tiszántul“ írja, legfeljebb két hónap múlva megnyílik a kongresszus, de lehet, hogy előbb is, mert hir szerint a hercegprímás már október közepére összehívja a kongresszust. Ezuttal nem lép érvénybe az Utasítás 30. §-a (amely szerint a primás rendelne el választást), — mivel Batthyány gróf még a választás folyama alatt halt meg. A megyés püspök dr. **Schlauch** Lőrincz bibornok annak idején elrendelte a választást s annak vezetését a központi bizottságra bízta: és mert a jelölt, aki a többséget kapta volna meghalt, ismét a központi bizottságra vár — a megyés püspök korábbi felhatalmazásának erejénél fogva — az új választás vezetése. A központi bizottság meg is tette ez irányban az első lépéseket, — erről szól az alábbi tudósítás. *Szeptember 20-ig meg kell történni a szavazásnak az egyes plebániákon.*

Az autonomiai választások eredménye az autonomiai központi bizottság augusztus 30-án és folytatólagosan tartott ülésében állapított meg. A választásról felvett jegyzőkönyvek B.-Püspöki és Tasnád, Szántó kivételével mindenütt beérkeztek. Ezek szerint beadott összesen 3720 szavazatot, ebből kapott:

Gr. Batthyány József 3084
Dr. Hoványi Gyula 634
Lengyel Fülöp 1
Ugron Gábor 1

szavazatot s így gr. Batthyány József 2448 szótöbbséggel meg lett választva a váradai egyházmegye első kerületének világi képviselőjévé. Gr. Batthyány József azonban még a szavazások folyamata alatt meghalt s így a szavazás eredménye hiába való lévén, új választások megejtése válik szükségessé. — A bizottság ennek folytán **Dencs János** esperes-plebános az elnök indítványára elhatározta, hogy az új szavazási jegyzőkönyvek beküldési határidejéül *szeptember hó 20-ik napját* tűzi ki s erről az összes plebánosokat körlevélben értesíti. A bizottság ugyan legtávolabbról sem érzi magát jogosítva arra, hogy a választók szavát befolyásolva s mint eddig így a jövő választásnál is kiki a maga részéről dr. **Hoványi Gyulát** ajánlja jelöltnek, aki a mostani választásnál is a legtöbb szavazatot kapta, s kinek erős kath. jellemében feltétlenül megbízik. A „Tiszántul“ most már ugyancsak **Hoványi Gyula** mellett foglal állást.

— **Ingyenes nyomtatványok megszüntetése.** **Komlóssy Arthur** főjegyző a városi tanács mai ülésében azt a javaslatot tette, hogy az egyházak, iskolák s egyéb kulturális s jótévi intézetek részére eddig ingyen készített nyomtatványok korlátoztassanak, illetőleg szüntessenek meg. Az indítványhoz sok szó fér, bármennyire igyekezett is azt a város házi pénztára és a könyvnyomda tovább fejleszthetése érdekében indítványt tevő hatásos indokokkal támogatni és előre látható, hogy e kérdés fölvetése annak idején még nagy

vitát fog támasztani a közgyűlésen, a hová az ügy kerülni fog. Mi magunk is szükségesnek tartjuk, hogy az ingyenes nyomtatványok kiszolgáltatásában ne lépjük túl a megszabot határokat; de azt, hogy valamennyi kulturális intézményünkől föltétlenül megvonassék a városi segélynek ez az ősi, hagyományos módja, nem tartjuk sem méltányosnak sem célhoz vezetőnek, sem a városi nyomda hivatásával megegyezőnek. Lesz alkalmunk ide vonatkozó nézeteinket bővebben is kifejteni. Most csak a javaslat indokolásának rövid ismertetésére szorítkozunk. A javaslat azzal kezd, hogy az egyházak és iskolák, különösen az ev. ref. egyház és a kollegium jóval túllépi azt az összeget, ameddig az 1880. évi közgyűlési határozat értelmében ingyenes nyomtatványban részesülhetnek a városi nyomdában. A múlt évben is egyházak, egyletek és a színház 3047 frt 47 krral nyomattak többet ingyen és engedélyezett összegnél, s mégis rendszerint fizetett nyomtatványait másut rendelik meg. Ez a sok ingyenes nyomtatvány munkaerőben, időben, szedők díjazásában és felszerelvények kihasználásában nagy veszteséget okoz a nyomdának és csorbitja üzleti érdekeit. Ezért javasolja a főjegyző, hogy ez indokoltan terhektől szabadítsa meg a közgyűlés a nyomdát és több óvatosságot gyakorolhasson az ingyenes nyomtatványok megadásában. Ezt kívánja a nyomda jövője, tovább fejlesztése, hogy aztán büszkesége legyen ezentul is, mint elsőrangú műintézet a városnak és hasznára a közművelődésnek. A javaslat kivételt csak a város saját nyomtatványaira s a szerződésileg biztosított színvonalú nyomtatványokra, kíván tenni. Utóbbira nézve is csak a jelenleg érvényben lévő szerződés lejártáig.

— **A hortobágyi keserűvíz forrás.** A hatvanas években a nagyhortobágyi esárdán tul — a Maeskatelek, Kungyörgy és Szatmári telek között egy természetes keserűvíz forrást fedeztek fel, mely gyomorhajosok és csuzban szenvedők részére osztja azóta áldásos vizét. Akkortájban nagy reményekkel voltunk eltelve, hogy micsoda nagy jövő vár e forrásra és idővel még világfürdő is lehet belőle. A természetvizsgálók is figyelmessé lettek és nem győzték eléggé dicsérni hatalmas gyógyerejét a víznek mely erősebb az *ivándainál*, de éppen szelid oldó hatása folytán még annál is jobb. — Annyi történt azonban mindössze 30 év óta, hogy egy kutat állítottak felébe gemmel és vedérel, a többit rábították a teremő uristenre, meg a pásztorokra, hadi kezeljék tovább. Mintegy 2 holdnyi ákác-os fél kör alakban veszi körül e jótékony italu katat — de őrizni senki sincs odarendelve. Mint halljuk **Simonffy Imre** polgármester már legközelebb állandó őrt rendel e kut sokak által áldva dicsért vizének őrzésére s mellé egy épületet állíttat.

— **Tulzsufaltság a gymnasiumokban.** Azok az adatok, amelyeket a debreczeni gymnasiumokba való beiratkozásokról szereztünk, valóban kétségbeejtően illusztrálják a türhetlen állapotokat. Tudták, hogy a szükség fennáll, elhangzott a sok szó és a tulzsufaltság fontos kérdése csakugy megoldatlan, mint eddig volt. A *ref. főgymnasium* állapotáról már részletes tudósítást adtunk. A kegyesrendiek által államsegélyvel kulturális célú alapokból fentartott 4 osztályu *katholikus* algymnasium helyzete se jobb. A I. osztályba 65, a II-ikba 44, a III-ikba 40, a IV-ikbe 37 tanuló vettek fel, még pedig a jelentkezés sorrendjében valláskülömbőség nélkül. Több mint 50 beiratkozni jelentkezőt

vissza kellett utasítani, mert a felvettek már jóval túlhaladják azt a létszámot, a mely meg van állapítva. A visszautasítottak közt van négy olyan katolikus tanuló, a kik az előző tanulmányaikat ott végezték és most máshol kell iskolát keresniök, ha ugyan találhatnak. Sokan sirva fakadtak a visszautasítás hallatára és a szülők megdöbbenve kérdik maguktól, hogy mit csináljanak most már fiaikkal. — Az ev. ref. felsőbb leányiskolában befejezték a beiratásokat. Az eredmény ez: I. osztályba 56, II. osztályba 56, III. osztályba 47, a IV. osztályba 33, az V. osztályba 20, a VI. osztályba 10 növendék jelentkezett. A kapcsolatos elemi iskolába beiratkozott összesen 73 tanuló, még pedig I. o.-ba 12, II. o.-ba 19, III. o.-ba 20, IV. o.-ba 30.

— **A jótékony nőegylet választmánya.** tegnap csekély érdeklődés mellett tartotta gyűlését. Ennek oka valószínűleg abban keresendő, hogy a tagok közül még sokan nem jöttek haza nyaralóhelyükről. Az elnök **Veresné Szatmári Teréz** szép szavakkal emlékezett meg az elhunyt jószágos urnő az egylet örökös tiszteletbeli választmányi tagja, **özv. Szabó Lajosné** érdemeiről. A halála feletti mély részvét az egylet iránti meleg érdeklődésének és ügyei körüli buzgólkodásának kifejezése mellett jegyzőkönyvbe vétetett. Tekintettel a következő súlyos időkre a választmány egyes buzgó tagjai — mandatumok lejártá előtt — készséggel ajánlkoztak még az őszzel megejtendő utcai gyűlésre. Több jelen nem lévő, de tevékeny tagokat pedig az elnökség kér föl e czélból, reméljük teljes sikerrel. Az expeditió megkönnyítése s némi az eljáróknak fizetett összeg megtakarítása végett elhatározta a választmány, hogy ezentúl a **szegényeknek megszavazott segélyt a gyűlésben azonnal átadja a gondozóknak** vagy megbizottáknak. — E határozatra már most felhívjuk a választmányi tagok figyelmét, valamint arra is, hogy csakis személyes vagy írásbeli információ alapján nyujt az egylet bárkinek, ugy a régebbi személyeknek is segélyt. A gyűlési meghívókat ezentúl postán küldi szét a titkári hivatal. Végül a választmány néhány folyamodó szegény ügyét vizsgálta meg s adott azoknak, kik megérdemelték, segélyt.

— **Az izr. templom felavatása.** Az izr. új templom **imaszék bérleti** ez uton is értesítettnek, hogy a felavatási ünnepélyre szóló belépő jegyeiket a **bérleti jegy felmutatása ellenében** f. hó 6-án az az **hétfőn d. o. 10-12 óráig** és d. u. 4-5 óráig az izr. iskola tanácstermében átvehetik. A f. hó 7-én végbemenendő előünnepélyre minden hitközségi tag kaphat belépő jegyet a fent kitűzött órákban, míg a rendelkezésre álló helyek betöltve nem lesznek. A rendező bizottság. Ide vonatkozólag még a következő tudnivalókat közlik velünk: **Az izr. templom felavatási ünnepélyét** rendező bizottság a rend fenttarthatása érdekében ugy intézkedett, hogy a templom udvarába csakis a **belépő jegy** fölmutatása mellett fog a közönség bebocsáttatni. A meghívott vendégek részére a bizottság a belépő jegyeket ajánlott levélben postán küldi szét, ugy hogy ezek hétfőn már kézbesítettnek fognak. A hitközség azon tagjai, kik ülőhely-tulajdonosok vagy bérlek egy férfi és egy női ülőhelyre szóló belépő jegyet kapnak (igy a fő mint az előünnepélyekre) és azokat — a mennyiben a hitközség eljárói nem kézbesitenék hétfőn és kedden d. e. 10-12 óráig az izr. elemi iskola tanácstermében (Kis-uj-uteza) átvehetik. A kedden délután tartandó elő-ünnepélyre a hitközség tagjai

belépő jegyeket ugyanott kaphatnak. Esetleges reklamacziók ugyancsak a jelzett helyiségben és időben fognak elintéztetni.

— **Gyékényfőnőipar Nádudvaron.** **Nádudvarról** értesitenek bennünket, hogy a gyékényszövő napszamosok küldöttségileg keresték fel **Hartstein** Kálmán nagybirtokost, hogy köszönetet mondjanak azon jószívűségéért, hogy 6000 kéve gyékényt adott nekik ajándékba és ezen jótékonyágával kíségette őket anyagi zavarukból, ugyancsak a gyékényszövőknak a miniszterium megadta az 500 frt segélyt a gyékényszövő székek beszerzésére.

— **Szalmakalap kiállítás.** A Debreczenben szervezett szalma kalap készítő tanfolyam, a mai napon befejezvéen működését, a készített szalmakalapok és szalma fonatok **holnap a városháza nagy termében** közszemlére állíttatnak ki. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendelkezése folytán, a kereskedelmi és iparkamara anyagi támogatása és **Eötvös** Károly Lajos kir. tanfelügyelő ügybuzgó közreműködése mellett ezen negyven napig tartott tanfolyamon résztvevő tanítónők valóban oly szép eredményt képesek felmutatni, hogy az, midőn egyrészt a tanítónők szorgalmának vezik dicséretére, másrészt a tanfolyamot vezető tanárnő **Csendes** Ilona kisasszony kiváló képességéről tesz tanúságot. Felhívjuk ennélfogva a város közönségét, hogy **holnap, vasárnap a városháza nagytermében** reggeli 9 órától kezdve délutáni 5 óráig tartó szalma kalap kiállítást — melynek megtekintése **teljesen díjtalan** — minél nagyobb számban meglátogatni sziveskedjék.

— **Megyei közgyűlés szabad ég alatt.** Szabolcsvármegye szept. hó 7-én d. e. 11 órakor leplezi le a szabolcsi földvár udvarán emelt millenniumi emlékoszlopot. Ez alkalommal a vármegye rendkívül közgyűlést tart ugyanott, szabad ég alatt, hová meghívta Debreczen város közönségét is. A városi tanács **Olah** Károly és **Bészler** Károly tanácsnokokkal képviselteti magát a millenniumis ünnepélyen.

Az ünnepély sorrendje a következő: 1. A szabolcsi és baltai népiskolákba járó tanulóknak egy hazafias dala után. 2. **Tomori** András szabolcsi lelkész imát mond, mely után 3. br. **Feilitzsch** Berthold főispán megnyitja a rendkívüli közgyűlést. 4. dr. **Jósa** András a szabolcsi várról irt ismertető leírását felolvassa. 5. Ünnepi beszéd, tartja **Kornis** Ferencz bizottsági tag. 6. A vármegye alispánja átadja az emlékoszlopot. 7. **Veres** Ferencz képvisleti tag Szabolcs község nevében átveszi az emlékművet. 8. A tiszaháti dalárda alkalmi éneke. 9. Alkalmi szavalat. 10. Elnök bezárja a rendkívüli közgyűlést.

— **A közzvilágítás** ügyében ma d. u. ismét összeül a bizottság. Ma ujjlag érkeztek adatok hét várostól, köztük Szatmárról és H.-M.-Vásárhelyről.

— **Az ismeretlen öngyilkos.** A Bruck és Mayer czég, mely rendőrségünkhöz tegnap távirati kérdést intézett aziránt, hogy **Bruck** Lajos nem lett-e itt öngyilkos, a III. ker. kapitányság távirati válaszára nem adott semmi életjelt. Igy tehát mostanáig sines a helyi vasut irodája előtt öngyilkossá lett fiatal ember kiléte megállapítva és ismeretlenül fogják a hullát ma délután sirba helyezni.

— **Nevelői ajánlkozásik.** Előkelő, uri családnak egy képzett, nagy praxissal bíró hittanhallgató nevelőnek ajánlkozásik. Czimé megtudható szerkesztőségünkben.

— **Alföldi Károly tánciskoláját** szeptember hó 11-én szombaton nyitja meg. Beiratások mai naptól eszközölhetők lakásán, Péterfia-uteza 980. saját ház.

— **Mezőgazdaság.** A háziállatok fejlődése és erősödéséhez legelső kellék azoknak teljesen kielégítő egészségi állapota és ezt fenntartani e szerint a gazda legfontosabb feladata. Eszközeink e czélra vannak és évek tapasztalatai a Kwizda-féle veterinar preparatumokra utalnak bennünket, melyeket Kwizda Ferencz János cs. és kir. osztrák-magyar és román kir. udvari szállító, kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett állít elő és ezek mint préservatív szerek messze az ország határán túl híresekké váltak. A kitünő hatás, mely a Kwizda-féle restitutionsfluidnak lovak számára sajátosága (ezen szer mint kitünő erősítő szer is bevált) továbbá a Kwizda-féle korneuburgi marhapor, mely mint marhapor általában, ugy teheneknél a tejlőképesség fokozása czéljából mindenütt legjobb sikerrel alkalmaztatik és minden a Kwizda Ferencz által előállított veterinar preparatumok a legfényesebben igazolják ezen czég világra szóló hírnevét.

— **Ormós Gábor** ur a lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk a közönség szives figyelmét.

— **Meglepő találmány.** Ajánljuk t. olvasóinknak, hogy szerezzék be a legujabban feltalált és az egész világon szabadalmazott „**Antikoris**“ önműködő poloska fogó készüléket, melynek alkalmazásával a poloska a fekvő helyekbe nem juthat és a lakást a a poloskától tökéletesen kitisztítja. Az „**Antikoris**“ praktikus és sikeres volta hivatalosan el van ismerve. Ara egy 4 drbból álló készletnek használati utasítással együtt 1 frt 40 kr. Kapható minden jobb üzletben. Központi főraktár Budapesten, Teréz-körút 33.

S z i n h á z .

* **A színház tüzbiztosítása** ügyében a tanács által alakított küldöttséget **Komlóssy** Arthur főjegyző holnap d. e. 11 órára összehívta, hogy e fontos ügyben javaslatot tegyen.

* **Orfeum és színház.** **Komjáthy** János debreczeni színház igazgatója beadványt nyujtott be a tanácshoz, amelyben kifejti, hogy a rossz nyári szezon után minden bizalma csak Debreczenben lehet és így tekintettel a kedvezőtlen gazdasági évre, ami ugyis rosszabb téli szezonnal fenyeget, kéri, hogy a tanács semmisítse meg a főkapitány által az orfeumnak adott engedély meghosszabbítást, mert az orfeum kimeríti a színházba járnai szokott közönség egy tekintélyes részét. A tanács ezt a beadványt áttette a főkapitányhoz, miután a szabályrendelet értelmében az ilyen engedélyek a rendőrhatalóság Latáskörébe tartoznak. Ebben az ügyben már mi is kifejtettük nézetünket és **Komjáthy** kivánságát annál is inkább jogosnak tartjuk, mert hisz ő abban a hiszemben vette át a színház bérletét, hogy a szezon kezdete előtt egy hónapig fentartják a színház számára a közönség szórakozási szükségét. — **Boczko** Sámuel rendőrfőkapitány az engedély meg hosszabbítását szeptember 15-ig azért vélte megadhatónak, mert a f. évi szeptember 1-én életbe lépett új szabályrendelet ezt megengedi.

Szerkesztői posta.

Egy casinói tag. Pócs Megyer. Igen annak a casinói tagnak aki azt állította, hogy a **Vörösbegy** nem magyarosított nevű nagy birtokos, igaza volt, csak abban tévedett, hogy nem kérődző állat, hanem egy ártatlan madár. Az édes lyukas sem barlang a hegy-alján, hanem egy otyyaszerű sütemény.

Egy előfizető. A beküldött francia sürgönyben a Noble Nation nem azt jelenti, hogy a francia köztársaság Nobl Náczinak ize valamit, hanem üdvözli a nemes nemzetet.

K. J. urnak Pércs. Nem, abban téved; a Duna Pentele nem költői hasonlat, és nem a befagyott Duna jegére alkalmazta egy hírneves költőnk, hanem az egy jóra való magyar község Pest megyében.

Kiadó és laptulajdonos:

„Ceokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: **Zoltai** Lajos.

**SANTAL
EGGER**
hathatós szer
felülmulja a külföldi
gyártmányokat
új és idült bajoknál
1 üveg 1 frt 50 kr.

838 0-17

**INJECTIO
Hamamelis Virginica**

Dr. Grobde tanártól
a legbiztosabban gyógyító külszer új
és idült folyásoknál férfiak és nőknek.
1 üveg 70 kr.

Kapható Debreczenben: Dr. Rotschnek (Arany
egyszarvu), Örvényi Ottó (Angyal), Tóth Béla
(Megváltó), Mihalovits I. (Kigyó) urak gyógy-
szertárában.

Iriny községben

(Szatmár megye, nagy-károlyi járás)
vasuti állomástól Szaniszló, vagy Reszege-
Piskoltól egy órai távolságban

630 hold

(á 1200 □ öl)

tagbirtok őszi vetéssel

1898. ápril 24-től

hat, vagy kilencz évre haszonbérbe

kiadó.

Értekezhetni lehet Szatmáron **Irinyi
Tamás** urral Kossuth-utca 14. sz. a.
valamint alulírottal Debreczenben.

Dr. Irinyi István

831-3-1

ügyvéd.

Kádas-utca 1897. sz.

Mindennemü gyomorbajok,

nevezetesen étvágytalanság, émelygés, felfu-
vódás, főfájás, sárgaság, szédülés, kólika és a

gyomorgörcs

minden nemei ellen
feltétlen biztos hatása a **Südy-féle Menthin**
gyomor szesz.

Egy üveg ára 60 kr.

**Gyomor és vesébajok, székrekedés, fejfájás,
szédülés, aranyór, végbéltágulás** ellen kitünő
hatása a **Südy-féle „Salvator”** labdacok

Egy doboz ára 20 kr.

Rekedtség, köhögés és hurut ellen legjobb szer
a **Südy-féle „javított pemetefü ozukorka.”**

Egy doboz ára 30 kr.

Főraktár:

Südy István gyógyszerésze B. Csabán.
Debreczenben: **Rothschnek Emil** gyógy-
szertárában. 849-5-4

Kimondhatlan széppé
teszi a gyengéd, fehér és rózsás arozbőrt, ugyszin-
tén az arozt a szeplő és bőrtisztatlanság ellen
megóvja, azért használjuk a
Bergmann-féle liliumtej-szappant
Bergmann és Teától Drezda és Tetschen a/E.
(Védjegy Két bányász.)
Darabja 40 krajczár.
Kapható: **Dr. Rothschnek V.** gyógyszerésztárában és
Csának József fűszerüzletében.

BUTOR Alapított 1835.
Bécs, I. Kärntnerstrasse 32. A.
asztalos, kárpitos és diszitő
legolcsóbb árak.
Képes ismer-
tető 30 kr.
bélyegeken
kapható. **FRANK**

Alapított 1875.
Legelső és legdusabban berendezett
Butor-áruház
több mint 200 szobaberendezés készletben
Schwarz Vilmos Debreczen.
Üzlethelyiség: Piacz-utca 2083. szám.
Gyárhelyiség: Szálkaköz 1973. szám. 850-0-3
Saját gyártmány! Kitünő munka! Jótállás mellett.
Mielőtt a n. é. vásárló közönség butorszükségletét felezné, kérem
mást ujonnan felépült **dus raktárom és gyáram** szives megtekintését, a hol
több mint 200 szobaberendezés készletben van és mindennemü butorok a
legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig **jutányos ár mellett** kaphatók.
Gyors és pontos kiszolgálás biztosított.
Alapított 1875.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági
gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgépek-készletek 2 1/2 és 12 lóerőig, szatna-kaza-
gépek, here-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és arató-
gépek, szénagyújtók,
„COLUMBIA-DRILL”
legjobb sorvetőgépek, boronák, szeleskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egye-
temes acélek, két- és háromvasú-
ék és min-
den egyéb
gazdasági
gépek.
Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve kitéltetnek.
Képviselői és bizományi raktár:
Bauer és Társa cégénél Debreczenben
Nagy-Péterfia-utca 571. sz. alatt. 850-50-59

Uj! A tévesztőkert megérkezett!! **Uj!**
A keleti labirint tévesztőkert
megtekinthető reggel 9 órától esti 9 óráig
Debreczenben a Széchenyi-utca végén
Ezen tévesztőkert Budapesten is nagy feltűnést keltett, s mint megtekintésre érde-
mest, reméljük Debreczen város nagyérdemü közönsége is méltányolni fogja.
Belépti díj: felnőtteknek 20 kr., gyermekek és katonáknak 10 kr.,
Ezenkívül meghallgatható még a valódi
EDISON FONOGRAF.
A nagyérdemü közönség bec és pártfogását és minél
tömegesebb látogatását tisztelettel kéri
Uj! 818-2-2 **az igazgatóság.** **Uj!**

4 arany, 18 ezüst érem, 30 tiszteleti és elismerő-okirat.

Régi jóhírű diaetikus cosmetikus szer (bedörzsölésre) az emberi test izmainak és inainak erősítőjére.

Kwizda Fluidja

Kigyó jegy (Tourista-Fluid)

Eredményesen használva turisták, kerékpárosok és lovaglók által nagyobb túrák utáni erősítésre és erőgyűjtésre.

Ára 1/1 palack 1 frt
1/2 " 60 kr.

Csak a fenti védjegyes a valódi.
Kapható minden gyógyszer-tárban.

Főraktár:
Krelosapotheka, Korneuburg (Bécs mellett)

830-52-32

KIADÓ

Egyháztéren **341.** számú
uj háznál
egy két nyílású, 16 méter mélységű
szép nagy bolt,
alatta hasonló nagy, raktárnak való
pincze helyiséggel.

Értekezhetni: **Kola János** háztulajdonosnál nyanyott. 856-3-2

Valódi passatutti szőlő

3 kilóstól 7 kilós kosarakban
nálam mindenkor kapható.

Telepemről
csakis valódi finom zamatu
passatutti szőlő
kerül ki és semmi más fajú szőlővel
nem vegyítettik.

Mindennap friss szedés
és a csomagolás levartott kosarakban
aként történik, hogy bármily távolra is
szállítható. Súly és érték a kosarakon.

Ormós Gábor
Batthyány-utca 2555. sz. saját ház
hátsó udvarban. 860-2-2

Egy régi hét hoglyás kaszáló
a fanciesikai erdőben ;
egy 7 1/2 holdas szántóföld
a mikes-pécsi utfélen ;
egy 6 1/2 holdas szántóföld
a városi téglavetőnél és
egy 3 holdas szántóföld
a papok dülőjében, a boldogkert I. járásán
2 nyilas szőlő uri lakkal,
valamint többfajta
sajáttermésű diószegi bor
szabadkézből eladó.

Bővebbet a tulajdonosnál: **Bárány-utca 2377. szám alatt.** 821-2-2

310. szám
1897.

Verseny tárgyalási hirdetés.

Az „Alsó Szabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat“ által védőtöltése mentén, továbbá a védőtöltésnek Debreczen városával mint a társulat székhelyével leendő összekötésére felállítandó összesen **239.0 kilométer hosszú telefon hálózatnak, felszerelésének és oszlopainak** a tervezet és részletes vállalati feltételek szerinti létesítésére Debreczenben a társulat hivatalos helyiségében **1897. évi szeptember hó 14-ik napján délután 4 órakor**

Zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A kitűzött határidőig a társulati Igazgatósághoz benyújtandó zártajánlatokhoz az ajánlati ár 5%-a készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban csatolandó. Elkészve érkező ajánlatok figyelembe vételét nem fogadják.

Ajánlkozni kívánók értesítettnek, hogy a tervezet és vállalati feltételek Debreczenben a társulat műszaki irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és hogy az ajánlatok külön a telefon felszerelés s külön a szükséges oszlopokra is beadhatók. Mult téli vágású oszlopokra tett ajánlatok előnyben fognak részesítettetni.

Kelt Debreczen, 1897. augusztus 24.

**Az Alsó Szabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat
Igazgatósága.**

854-2-2

A Közgazdasági Bank Részvény-Társaság

1897. évi szeptember hó 19-én délelőtt 10 órakor
DEBRECZENBEN a városháza nagytanácstermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a **t. részvényesek** azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlésen jogukat csak úgy gyakorolhatják, ha részvényeiket a közgyűlés előtt legalább három nappal a társulat pénztáránál vagy Budapesten a Magyar Ipar és Kereskedelmi Banknál leteszik.

A rendkívüli közgyűlés tárgya:

Az elhalálozás folytán megüresedett egy felügyelő bizottsági tagsági hely betöltése és egy felügyelő bizottsági póttag megválasztása.
Debreczenben, 1897. szeptember 3-án tartott ülésünkben.

3-1

Az igazgatóság.

Kedvező alkalom uri öltözetek előállításához
a legfinomabb bel- és külföldi szövetekből.

RANUNKEL H. és FIA

helybeli nagykereskedő cég

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy eddigi nagyban elárúsítása mellé uri divatszövetekben egy **detail eladási osztályt** létesített. Nagy mennyiségben érkeztek raktárra a legjobb és legelegánsabb őszi és téli gyađu divatszövetek **angol, francia és belföldi** gyártmányuak. Fenti cégnek a nagy forgalom lévén célja, az árakat a legminimálisabb haszonra szállította le, oly annyira, hogy ma a nála vett szövetből a legjobb és legelegánsabb uri ruhadarabokat is, feltűnő olcsó árért lehet előállítani.

A n. é. közönség kényelmére létesített ily berendezést szives figyelmébe és pártfogásába ajánlja a

RANUNKEL H. és FIA

posztó- és kézműáru nagykereskedő cég
Debreczen főtéri áruháza 1711.

Bel- és külföldi uri divatszövetek.

Kicsinyben, egyes öltönyökre való eladási osztály.

RONCEGNO

legerősebb természetes

arzenikus és vastartalmu ásványvíz

a legelső orvosi tekintélyek által ajánlva és használandó orvosi utasítás szerint:

Anémia, chlorose, bőr-, ideg- és női bajoknál, mocsárláz stb.

Az ivó-kúra egész éven át használható.

Raktárak minden ásványvízkereskedésben és gyógyszerárban. 853-20-2

2000 hordó eladó

a következő áron:

56 litertől	66 literig	2 frt	— kr.	darabonként
67	80	2	30	
100	110	2	50	
145	160	3	40	
200	225	2	20	
250	350	2	10	

h. literenként, azaz 100 liter 2 frt 20, illetve 2 frt 10 kr

Az árak a munkácsi állomáshoz szállítva, hitelesítve értendők. Ezenkívül alantírott jutányos áron szállítok szüreti alkalmakhoz tartozó edényeket, u. m. szőlő- és taposó kádakat, lihókat, puttonokat stb. Egyidejűleg van szerencsém a n. közönség becses figyelmét felhívni, miszerint mint tavaly és évekket megelőző is, hibátlan jó anyagból készült munkákat szállítottam, úgy ezúron is főtörekvésem az lesz, hogy a n. é. közönség teljes bizalmát kiérdemeljem. Rendelésnél az összeg egynegyede kifizendő. Becses megrendelésüket várva

maradtam tisztelettel

Sztraha Endre

bodnár mester Munkácson.

741-10-6

KLYTHIA- a bőr ápolására

RIZSPOR

az arcszín finomítására és szépítésére

Legelegánsabb toilette-, bál és salonpor, fehér, rózsaszín vagy sárga. Vegyészileg megvizsgálva és jónak találva

Dr. POHL J. J. cs. kir. tanár által Bécsben.

Eli-merő nyilatkozatok a legjobb körökből vannak minden dobozhoz csatolva

Taussig Gottlieb

cs. és kir. udvari toilette-szappanok és illatszerek gyára Bécs

Főraktár: Bécs, I., Wollzeile Nr. 3.

Kapható Debreczenben a legtöbb illatszert- és gyógyszerüzletekben és gyógyszerárakban. 828-36-25

Legujabb szabadalmazott találmány!

A cipőtalpak imprágnálva

VANDOL (talp-védőszer)

által, vizmentes és háromszorta tartósebb mint más. Minden évszakban védelem a nedves lábak ellen. A cipőtalpak hajlékonyak maradnak. Egy üveg ára 25 kr.

Császári és királyi szabadalmazott

Csizma-fénymáz és természetbőr créme-gyár

alapított 1832-ben.

Fernolendt István

Wien (Bécs), Schulerstrasse 21.

826-52-36

Csak a fenti bejegyzett védjeggyel valódi.

Raktár Debreczenben: Félégyházi János urnál.

SZOTYORI NAGY KÁROLY

MAGÁN

ZENE-AKADÉMIAJA

Debreczen, Teleki-utca 2175. sz. Telefon 230. sz.

Tanszakok: (az elemi oktatástól a legmagasabb művészi kiképzésig fiú és leány gyermekek s felnőttek számára.) Zongora, ének, hegedű, gordonka, orgona, zeneelmélet és kamarazene.

Tanárok: (az orsz. magyar kir. zeneakadémiát végzett okleveles tanárok) Szotyori Nagy Károly, igazgató, zeneművész. P. Nagy Zoltán tanár, Tóth Árpád tanár, Friedmann Samu tanár.

Felügyelőnő: Szotyori Nagy Károlyné, Csilléry Gizella.

Oktatás: Az orsz. magyar kir. zeneakadémia tanterve alapján történik.

Tanfolyamok: Előkészítő osztály (zenei dedó 7-8 éves gyermekek számára.)

Alsó osztály (kezdők számára) két évfolyam.

Középosztály (haladók számára) három évfolyam.

Kiművelési osztály három évfolyam.

Karének osztály külön a növendékek és külön urhölgyek számára.

Egyes osztályokba a növendékek korlátozott számban vétetnek fel.

A tanórák a többi iskolák óráihoz lesznek alkalmazva.

A szülők minden esetben értesítetnek gyermekeikről.

Beiratási díj, tandíj és egyebekről bővebben a tájékoztató szolgál.

Beiratások tartatnak d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6 óráig.

Az iskolai év szeptember 11-én nyitattik meg.

Felvilágosításokkal és tájékoztatóval szívesen szolgál az igazgató.

Debreczen, 1897. augusztus hó.

Szotyori Nagy Károly
igazgató.

Teleki-utca 2175. szám.

Telefon 230. szám.

523-5-4